

HVOR BOR VUF?- EN LILLE LOKAL HISTORIE

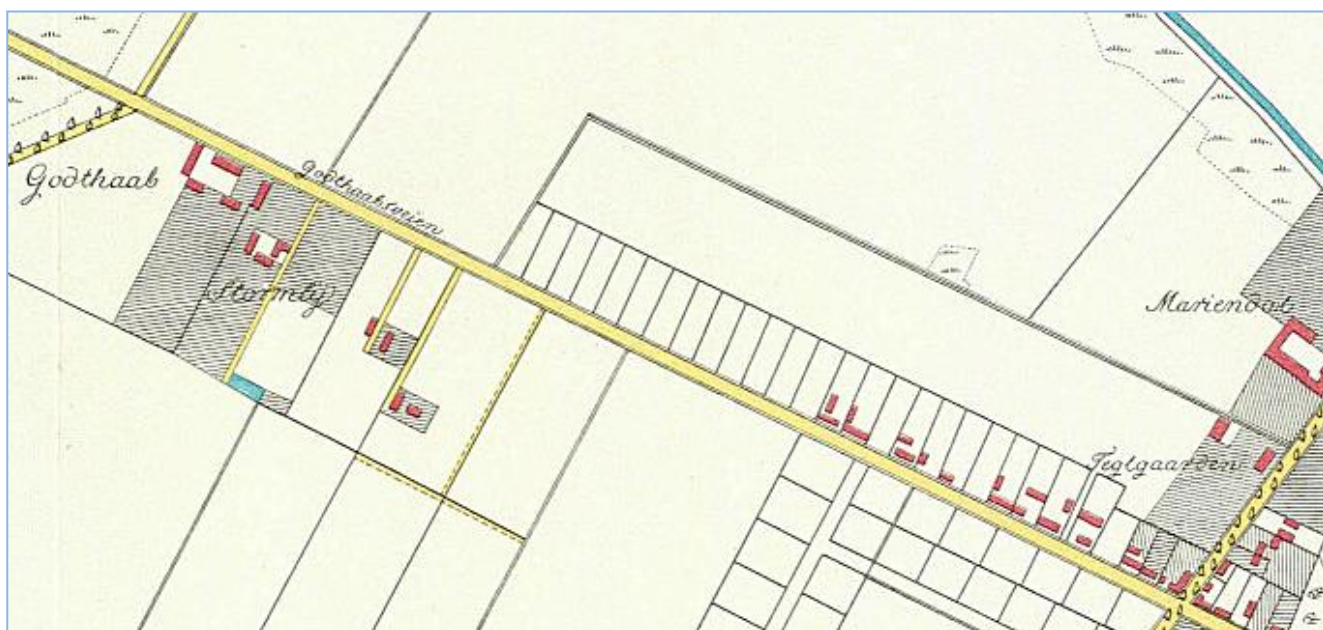

På dette lille udsnit af et kort fra 1795 (Vest ligger opad) ser vi at der er ganske ubebygget omkring vejen (nuværende Godthåbsvej) mellem Mariendal (v. nuværende Falkoner Alle) Godthaab (v. nuværende Fasanvej)

På Frederiksberg dukkede de første gadenavne op omkring 1780, men den egentlige udvikling af gadenavne på Frederiksberg ses først i løbet af 1850'erne, hvor de første villakvarterer blev bygget omkring Gammel Kongevej. Frederiksberg Kommune fik sin første gadenavnevedtægt i 1868. I København oprettede man i 1874 et gadenavneudvalg, på Frederiksberg blev alle vejnavnesager behandlet i kommunens vejudvalg fra 1869-1927.

Efter århundredskiftet blev de mange fælles gadenavne mellem Frederiksberg, Gentofte og København et stigende problem. I 1911 nedsatte de tre hovedstadskommuner et fælles gadenavneudvalg. I 1925 viste en undersøgelse, at det var 633 vejnavne i hovedstadsområdet, der enten var ens eller lignede hinanden meget. I 1926 kom loven, der gav landets kommuner ret til at ændre navnene på både de offentlige og de private veje. Det betød, at de tre hovedstadskommuner i de følgende år tog initiativ til at få koordineret navngivningen og få omdøbt en hel del eksisterende veje – til irritation for mange beboere, men til glæde for postbudene.

Svømmehalskvarteret opstod på Stephan Nyelands jorder, der tidligere var en del af landstedet Sindshviles tilliggende, og afgrænsedes af [Nylandsvej](#), [Nordre Fasanvej](#) og [Falkoner Allé](#). Kvarterets karréer bebyggedes i slutningen af 1800-tallet og i de første år efter århundredskiftet med mindre beboelsejendomme med smålejligheder og to til tre opgange, og mindede om tilsvarende arbejderkvarterer på de ydre dele af de københavnske brokvarterer - omfattende byfornyelser har præget kvarteret inden for de sidste to årtier.

Her på et kort fra 1857 ser vi, at Godthaabsveien er navngivet, og de første sideveje er projekteret

På hele den vestlige del af Nordre Fasanvej nord for Nylandsvej opførtes efter år 1900 Frederiksberg Hospitals forskellige bygninger. Da Frederiksberg Kommune med udskillelsen fra Københavns Amtsrådskreds fra år 1900 skulle varetage alle opgaver på sygehusområdet, og da pladsforholdene i fattig- og hospitalsvæsenets institutionskompleks på Howitzvej længe havde været trange, besluttedes det at flytte institutionerne ud til Nordre Fasanvej.

I løbet af ganske få år rejste der sig over 20 bygninger på den store grund mellem Nylandsvej, [Godthåbsvej](#) og [Tesdaorpsvej / Stockflethsvej](#). Ud til Nordre Fasanvej opførtes administrationsbygningen, en portbygning og

hospitalspavilloner, og længere inde på grunden andre hospitalsbygninger, fattighus, husvilde-afdeling, børneoptagelseshjem, alderdomshjem, sygestiftelse, funktionærboliger samt vaskeri- og køkkenbygninger. Fattigvæsnets bygninger blev efterhånden inddraget til sygehusformål og hospitals-komplekset udvidedes jævnlige, bl.a. med det store funktionalistiske gulstenskomples ud mod Godthåbsvej fra slutningen af 30'erne og andre bygninger på den nordlige del af grunden i 70'erne.

På den østlige side over for hospitalet lå før beboelsesbygningen i nr. 60-66 (fra omkring 1970) De forenede Vafabrikker fra 1892. Beboelsesejendommen i nr. 78-82 er ren funktionalisme fra begyndelsen af 1930'erne, mens de øvrige huse er fra tiden omkring år 1900.

Nyelandsvej blev anlagt i starten af 1880'erne og blev opkaldt efter justitsråd og proviantforvalter i Søetaten Stephan Nyeland, der 1837-1875 ejede en af [Falkoner Allés](#) lystgårde, på hvis arealer kvarteret nordfor senere opstod. Ud over beboelsesejendomme, der fortrinsvis er fra 1800-tallets sidste årtier, prægedes Nyelandsvej af institutioner og fabriksanlæg.

I nr. 23 og 27 opførte kommunen efter tegninger af Chr. I. Thuren i den første del af 1890'erne Skolen på Nyelandsvej og Solbjergskolen, der langt senere kom til at huse Frederiksberg Seminarium. I nr. 25 oprettedes 1884 Københavns Mælkeforsyning, der sidenhen kaldtes Solbjerg Mejeri og som i midten af 1920'erne fik helt nye bygninger.

Mejeriet, der var en af Frederiksbergs helt store industrier, lå ud til banegårdens godsterræn, hvortil der var sporforbindelse, og det havde to forbindelsesveje: Solbjergvej og Mælkevej. Virksomheden nedlagdes i midten af 1970'erne, og den efterfølgende byomdannelse gav i starten af 80'erne plads til en udvidelse af Skolen på Nyelandsvej og tre boligblokke med tilkørsel fra Sprogøvej.

Centralt i Svømmehalskvarteret lå det filantropiske boligbyggeri De Classenske Boliger, der opførtes 1866-1881 i et bredt bælte fra [Godthåbsvej](#) ned mod Nyelandsvej. Nedrivningen af komplekset påbegyndtes allerede før 1. Verdenskrig, men der skulle gå over 40 år, før den sidste boligblok forsvandt. På grunden opstod Frederiksberg Svømmehal fra 1934 (arkitekt A.S.K. Lauritzen), parkområdet Aksel Møllers Have, og vest for dette det ti etager høje boligkompleks fra 1946 (arkitekt Sigurd Tanggaard).

Ud over boligbyggeriet havde Svømmehalskvarteret flere institutionsbygninger. På Adilvej 3 opførtes 1893 Frederiksberg Asylselskabs Børnehave, der fra 1910 tillige husede Frederiksberg kommunale Tandpleje, og **på Falstersvej 3-5 rejstes i slutningen af 20'erne Frederiksberg tekniske Skoles første bygning - hidtil havde man klaret sig med undervisningslokaler på de kommunale skoler. Kommuneskolen på Lollandsvej (nr. 40) opførtes 1898-99.**

På dette kort fra 1896-1903 er både Lollandsvej og Falstersvej anlagt og bebygget - og skolen på Lollandsvej er tydeligt aftegnet.

Kildematerialet til denne artikel er i al væsentlighed hentet fra <http://www.frederiksberg.dk/ByOgKultur.aspx> og <http://www.landsarkivetkbh.dk/hovedst/txt/kilder/gadenavne.htm>